

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

22 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Monika Koba (przewodniczący)

SSN Władysław Pawlak (sprawozdawca)

SSN Dariusz Zawistowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 22 lipca 2025 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w G.
od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z 26 lipca 2022 r., I ACa 316/21,
w sprawie z powództwa Bank spółki akcyjnej w G.
przeciwko M. B.
o zapłatę,

1. oddala skargę kasacyjną;

2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł, z odsetkami w wysokości ustawowych odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia powodowi niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

Władysław Pawlak

Monika Koba

Dariusz Zawistowski

[PG]

UZASADNIENIE

Powód Bank S.A. w G. wystąpił z pozwem przeciwko pozwanemu M. B. w postępowaniu nakazowym o zasądzenie kwoty 48 737,19 CHF z odsetkami umownymi w wysokości 1,8 stopy odsetek ustawowych od 13 czerwca 2017 r. do dnia zapłaty. Powyższej należności powód dochodził w związku z wypowiedzeniem umowy kredytu na skutek niedochowania przez pozwanego warunków tej umowy.

Nakazem zapłaty z 4 lipca 2017 r. wydanym w postępowaniu nakazowym Sąd Okręgowy we Wrocławiu nakazał pozwanemu, aby zapłacił na rzecz powoda 48 737,19 CHF z odsetkami umownymi w wysokości 1,8 stopy odsetek umownych od 13 czerwca 2017 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

Po rozpoznaniu zarzutów pozwanego Sąd Okręgowy we Wrocławiu wyrokiem z 13 listopada 2020 r. uchylił powyższy nakaz zapłaty i oddalił powództwo oraz rozstrzygnął o kosztach procesu i kosztach sądowych.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że w dniu 2 września 2005 r. pozwany złożył w firmie E. na formularzu powodowego banku wniosek o udzielenie kredytu w kwocie 52 621 CHF na zakup lokalu mieszkalnego od spółdzielni mieszkaniowej. We wniosku kredytowym wskazał cenę zakupu lokalu na kwotę 131 516,80 zł i wniósł o udzielenie mu kredytu w tej kwocie, w walucie CHF. Podczas omawiania w powodowym banku warunków kredytowych, mechanizm indeksacji kredytu został przedstawiony pozwanemu jako dla niego korzystny z uwagi na niższą ratę. Po wydaniu przez powoda pozytywnej decyzji kredytowej pozwany wycofał wniosek i złożył go ponownie w dniu 23 września 2005 r. z uwagi na nową promocję kredytową, wnosząc o udzielenie kredytu w kwocie 131 516,80 zł w walucie CHF, oprocentowanego według zmiennej stopy procentowej uzależnionej od wskaźnika LIBOR 6M, na zakup lokalu mieszkalnego. 29 września 2005 r. strony zawarły umowę kredytową, na podstawie, której powód udzielił pozwanemu kredytu w kwocie 53 295,30 CHF ze spłatą do 15 września 2035 r. Zabezpieczeniem spłaty kredytu była m.in. hipoteka zwykła w kwocie 53 295,30 CHF, a także cesja praw z polisy ubezpieczenia nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych z sumą ubezpieczenia 131 516,80 zł. Integralną częścią umowy kredytowej był Regulamin

kredytowania osób fizycznych w Banku S.A. nie objętych ustawą o kredycie konsumenckim (dalej: „regulamin”).

Splata kredytu miała być realizowana w PLN w równych ratach miesięcznych, poprzez obciążenie rachunku kredytobiorcy, zgodnie z zasadami określonymi w załączniku nr 4 do umowy kredytowej. Z kolei w załączniku nr 8 do umowy kredytowej pozwany złożył oświadczenie o poddaniu się egzekucji do kwoty 84 495,30 CHF i wyraził zgodę na ustalenie równowartości jego zadłużenia w PLN, według średniego kursu NBP dla waluty kredytu w dniu wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego oraz upoważnił kredytodawcę do naliczania odsetek od dnia przeliczenia roszczenia na PLN w wysokości obowiązującej w banku – kredytodawcy od zadłużenia przeterminowanego w PLN. Ponadto w załączniku nr 7 do umowy kredytowej pozwany oświadczył, że w związku z zaciągnięciem kredytu walutowego jest mu znane oraz zostało mu wyjaśnione przez kredytodawcę ryzyko zmiany kursu waluty, w której zaciągnął zobowiązanie kredytowe i jest świadomy ponoszenia tego ryzyka.

W dniu 30 września 2005 r. pozwany złożył wniosek o wypłatę kredytu w PLN w kwocie 105 518,80 zł na rachunek spółdzielni mieszkaniowej oraz o wypłatę ewentualnej nadwyżki środków kredytowych na jego rachunek. Następnego dnia powód przelał na rachunek spółdzielni mieszkaniowej kwotę 105 516,08 zł (po przeliczeniu na CHF według kursu 2,4709 zł/1CHF), pobrał prowizję obliczoną na kwotę 1172,50 CHF (po przeliczeniu 4142,47 zł) oraz przelał na rachunek pozwanego pozostałą kwotę 26 171,28 zł (po przeliczeniu na CHF według kursu 2,4709 zł/1CHF).

W okresie od 30 września 2005 r. do 12 czerwca 2017 r. pozwany spłacił na rzecz powoda 40 245,65 zł i 11463,87 CHF.

Pismem z 18 czerwca 2015 r. powód wypowiedział umowę kredytową wskazując na naruszenie przez pozwanego warunków kredytowych przez niedotrzymanie terminów spłaty rat kredytowych i wezwał pozwanego do zapłaty w terminie 30 dni od otrzymania wypowiedzenia kwoty 41 439,55 CHF, z czego: 41 182,46 CHF - kapitał, 215,51 CHF - zaległe odsetki, 15,58 CHF - odsetki za opóźnienie i 26 CHF - opłaty i prowizje. W dniu 1 lipca 2015 r. pozwany wpłacił na

rzecz powoda 850 CHF, która została zaliczona na wymagalny kapitał, odsetki oraz opłaty.

W ocenie Sądu *a quo* zawarta przez strony umowa, jako sprzeczna z prawem (art. 58 § 1 k.c.) jest nieważna, gdyż nie zawierała cech określonych w art. 69 ust. 1 pr. bank. bowiem na podstawie spornej umowy powód zobowiązał się przekazać do dyspozycji pozwanego nieokreśloną sumę złotych polskich, stanowiącą równowartość wskazanej w umowie sumy franków szwajcarskich. W konsekwencji powstała istotna sprzeczność pomiędzy określeniem kredytu jako udzielonego w CHF a oddaniem do dyspozycji kredytobiorcy sumy pieniężnej w PLN. Niezależnie od tego Sąd Okręgowy wyraził wątpliwość odnośnie do eksponowanego przez powoda walutowego charakteru tego kredytu, ponieważ poza wskazaniem w umowie kwoty 53 295,30 CHF wszystkie operacje wyrażone były w PLN, co zresztą wynikało z tej umowy. Ponadto Sąd pierwszej instancji uznał zawarte w umowie klauzule przeliczeniowe – dotyczące świadczeń głównych stron - za abuzywne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Kurs zakupu i sprzedaży CHF na potrzeby spornej umowy był ustalany przez kredytodawcę, który nie wskazał w umowie zasad określania tych kursów, a poza tym nie ma możliwości uzupełnienia luki w umowie powstałej po usunięciu z niej abuzywnych klauzul denominacyjnych. Z uwagi na nieważność umowy nie mogło dojść do skutecznego jej wypowiedzenia.

Wreszcie Sąd pierwszej instancji wyjaśnił, że nawet gdyby założyć, że umowa nie jest nieważna i mogła być wykonywana z pominięciem przeliczeń walutowych dokonywanych według kursu kredytodawcy i zastosowaniem w jego miejsce kursu średniego NBP, czy też w ogóle z pominięciem mechanizmu denominacji i zakwalifikowaniem tego kredytu jako kredytu złotowego, to i tak powództwo podlegałoby oddaleniu, skoro powód wystąpił z żądaniem zasądzenia sumy pieniężnej wyrażonej w CHF, a tymczasem operacje związane z uruchomieniem i spłatą kredytu były dokonywane w PLN.

Wyrokiem z 26 lipca 2022 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu m.in. oddalił apelację powoda oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania apelacyjnego. Sąd drugiej instancji wyjaśnił, że z zawartej przez strony umowy kredytowej nie wynika, że obowiązki dłużnika co do spłaty zadłużenia w walucie polskiej

odpowiadało uprawnienie wierzyciela do domagania się spełnienia świadczenia w tej walucie, a ponadto umowa ta nie przewidywała obowiązku pozwanego spłaty zobowiązania w CHF. W konsekwencji przedmiotem zobowiązania nie była suma pieniężna wyrażona w CHF, lecz tylko w walucie polskiej, a to oznacza, że objęte pozwem roszczenie, wynikające z łączącej strony umowy, stanowiło w istocie zobowiązanie w walucie polskiej i brak było podstaw do tego, aby powód dochodził spełnienia tego świadczenia w walucie obcej. Artykuł 358 k.c. zarówno w aktualnym, jak i poprzednim brzmieniu (tj. przed 8 września 2016 r.) wyklucza możliwość domagania się przez powoda spełnienia zobowiązania przez pozwanego w walucie obcej, skoro kredyt został udzielony w walucie polskiej. Jakkolwiek zgodnie z art. 358 § 3 k.c. - w obecnym kształcie – wierzyciel jest uprawniony do żądania od dłużnika zapłaty w walucie polskiej, nawet jeśli zobowiązanie zostało określone w walucie obcej, ale nie stanowi ten przepis o uprawnieniu do domagania się zapłaty w walucie obcej w przypadku, gdy zobowiązanie umowne zostało określone w walucie polskiej, tak jak w stanie faktycznym niniejszej sprawy. W tej sytuacji nie było podstaw do uwzględnienia żądania pozwu i zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda sumy pieniężnej w CHF. Z kolei Sąd nie był uprawniony do zasądzenia na rzecz powoda kwoty wyrażonej w innej walucie niż określona w żądaniu pozwu, gdyż odbyłoby się to z naruszeniem art. 321 § 1 k.p.c.

Sąd odwoławczy zauważył, że wprowadzie powód w piśmie z 10 listopada 2017 r. zgłosił żądanie ewentualne zasądzenia od pozwanego kwoty 191 386,07 zł z odsetkami umownymi, ale z przyczyn formalnych nie mogło być ono rozpoznane z uwagi na uprzednie wydanie w sprawie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym. Sąd Apelacyjny po przytoczeniu art. 11 ust. 1 pkt 2 ustawy z 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (dalej: „ustawa z dnia 4 lipca 2019 r.”) wskazał, że w przypadku, gdy w sprawie został wydany nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, to po wniesieniu od niego zarzutów, postępowanie powinno być prowadzone z uwzględnieniem zasad wynikających z przepisów k.p.c. o tym postępowaniu odrębnym. Prowadzenie tej drugiej fazy postępowania (czyli po wniesieniu zarzutów) nadal według reguł obowiązujących w postępowaniu nakazowym pozwala uniknąć wątpliwości co do trybu, w jakim sprawa powinna być rozpoznawana, a zatem i uniknąć zaskoczenia

stron odnośnie do tego, co jest w postępowaniu dozwolone, a co nie, zwłaszcza co do tego, czy obowiązują określone postępowaniem odrębnym obostrzenia. W takim stanie rzeczy miały zastosowanie rygory z art. 495 § 2 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym przed wejściem w życie ustawy z 4 lipca 2019 r.

W skardze kasacyjnej powód zaskarżając powyższy wyrok w części oddalającej jego apelację i rozstrzygającej o kosztach postępowania apelacyjnego, wniósł o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu do ponownego rozpoznania. Zarzucił naruszenie: 1) prawa procesowego, tj.: a) art. 11 ust. 2 pkt 1 i 2 w zw. z art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. oraz art. 386 § 1 i 4 k.p.c. oraz art. 385 k.p.c. na skutek uwzględnienia w sprawie przepisów o postępowaniu nakazowym i pominięcia modyfikacji powództwa dokonanej przez powoda pismem z 10 listopada 2017 r., a obejmującej roszczenie ewentualne o zapłatę kwoty 191 386,07 zł, a więc kwoty w PLN, w sytuacji gdy pozwany nie spłacił na rzecz powoda nawet kapitału kredytu i to nawet przy przyjęciu złotowego charakteru zobowiązania; b) art. 378 § 1 k.p.c., art. 386 k.p.c., art. 381 k.p.c. i art. 382 k.p.c. (w zw. z art. 321 § 1 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c.), a także art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 387 § 2¹ k.p.c. w brzmieniu sprzed nowelizacji ustawą z 4 lipca 2019 r. w zw. z art. 9 ust. 4 tej ustawy, a z ostrożności procesowej także naruszenie art. 387 § 2¹ k.p.c. w obecnym brzmieniu, polegające na: pominięciu części materiału dowodowego zebranego w sprawie (m.in. oświadczenie pozwanego o poddaniu się egzekucji, w którym poddał się egzekucji do kwoty 84 495,30 CHF, wyrażając tym samym zgodę na dochodzenie przez powoda swoich roszczeń w CHF, a także wniosków o wypłatę kredytu, w których wskazano kwotę wypłaty kredytu w CHF); 2) prawa materialnego, tj.: a) art. 65 § 1 i 2 k.c. polegające na jego błędnej wykładni oraz art. 69 ust. 1 i 2 pr. bank. (w brzmieniu sprzed nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe), art. 69 ust. 2 pkt 4a i ust. 3 pr. bank. w zw. z art. 4 powołanej ustawy z dnia 28 lipca 2011 r., polegające na ich niezastosowaniu oraz art. 358¹ § 1 i 2 k.c. przez jego błędne zastosowanie i przyjęcie, że: - kredyty denominowane są w istocie kredytami w walucie polskiej z klauzulą waloryzacyjną; - zgodna wola stron obejmowała zamiar zawarcia w istocie kredytu w walucie polskiej, a nie kredytu, w którym jego kwota jest określona na 53 295,30 CHF (kredytu denominowanego); - postanowienie umowy

kredytu § 9 ust. 8 i 9 stanowi złożenie przez strony zgodnych oświadczeń, iż spłata kredytu ma następować w PLN, co powoduje *de facto* zmianę waluty zobowiązania- mimo, że ustawą z 29 lipca 2011 r. ustawodawca przewidział odrębną od kredytów w złotych polskich kategorię kredytów denominowanych do waluty obcej, rozróżniając je od kredytów indeksowanych i złotych; a prawidłowa wykładnia oświadczeń woli stron zawartych w umowie kredytu prowadzi do wniosku, że strony zawarły umowę kredytu, którego kwota wyrażona została w CHF denominowanego nie zaś złotowego; a ponadto z treści umowy kredytu i jej prawidłowej wykładni nie wynika, by strony przewidziały walutę PLN jako wyłączną walutę spłaty kredytu; b) art. 353 § 1 k.c. oraz art. 354 § 1 k.c. w zw. z art. 56 k.c. oraz art. 358 § 1 - 3 k.c. w zw. z art. 365 § 1 i 2 k.c. przez przyjęcie, iż w przypadku kredytu denominowanego, w którym kwota kredytu wyrażona jest w CHF, wierzyciel nie może dochodzić zapłaty w walucie CHF, mimo iż: - zobowiązanie kredytodawcy, jak i kredytobiorcy wyrażone jest w umowie wprost w CHF; - w umowie kredytu nie określono waluty spełnienia świadczenia, tj. tego, iż kredyt będzie spłacany w PLN, a jedynie przewidziano, że rozliczenie każdej wpłaty będzie następować według kursu sprzedaży; - nawet jeśli by założyć, iż z umowy kredytu wynika, iż strony ustaliły spłatę kredytu w PLN, ustalenie sposobu spełnienia świadczenia (wybór waluty, w której spełnione ma być zobowiązanie), jest odrębną kategorią od samej treści zobowiązania i nie zmienia waluty wierzytelności, która w przypadku kredytu denominowanego do CHF jest CHF; - ustawa antyspreadowa wprowadziła możliwość spłaty przez kredytobiorcę kredytu bezpośrednio w walucie obcej, a pozwany nie kwestionował waluty pozwu; - art. 358 § 1 - 3 k.c. chroni w dostateczny sposób uprawnienia dłużnika do spełnienia świadczenia w walucie polskiej; - tytuł wykonawczy wyrażony w CHF nie pozbawia pozwanego możliwości spełnienia świadczenia w walucie PLN, a w konsekwencji błędne przyjęcie, że powód nie jest uprawniony do żądania zwrotu udzielonego kredytu w CHF i dochodzenia go w tej walucie na drodze postępowania sądowego; c) art. 65 ust. 1, art. 68 ust. 1 i 3 oraz art. 75 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece w zw. z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw w zw. z art. 95 ust. 1 i 3 pr. bank. na skutek pominięcia, że suma hipoteki wyrażona jest w tej samej walucie co zabezpieczona wierzytelność, zatem walutą

wierzytelności z umowy kredytu jest CHF, *ergo* - tytuł wykonawczy też może opiewać na CHF; d) art. 69 ust. 1 i 2 pr. bank. (w brzmieniu sprzed nowelizacji ustawą z dnia 29 lipca 2011 r.) oraz art. 75 ust. 1 pr. bank. przez uznanie, że wierzytelność powoda dochodzona w CHF wobec tak dłużników rzeczowych, jak i osobistych nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. W kontekście zarzutu naruszenia prawa procesowego należy wyjść od tego, że zgodnie z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. powołując się na naruszenie prawa procesowego należy wykazać, że uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy.

Na gruncie obowiązującego w poprzednim stanie prawnym art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przyjmowano, że naruszenie tych przepisów przez sąd odwoławczy może wyjątkowo stanowić usprawiedliwioną podstawę kasacyjną wtedy, gdy skutek uchybienia wymaganiom stawianym uzasadnieniu, zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli kasacyjnej. Zatem nie każde uchybienie w zakresie konstrukcji uzasadnienia sądu drugiej instancji może stanowić podstawę dla skutecznego podniesienia zarzutu kasacyjnego, lecz tylko takie, które uniemożliwia Sądowi Najwyższemu przeprowadzenie kontroli prawidłowości orzeczenia (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2005 r., IV CK 122/05 nie publ., z dnia 28 listopada 2007 r., V CSK 288/07, nie publ, z dnia 21 lutego 2008 r., III CSK 264/07, OSNC - ZD 2008 Nr D, poz. 118, postanowienie z dnia 23 lipca 2015 r., I CSK 654/14, nie publ.).

Zgodnie z obowiązującym od 7 listopada 2019 r. art. 387 § 2¹ pkt 1) i 2 k.p.c. w uzasadnieniu sądu drugiej instancji wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia może ograniczyć się do stwierdzenia, że sąd drugiej instancji przyjął za własne ustalenia sądu pierwszej instancji, chyba że sąd drugiej instancji zmienił lub uzupełnił te ustalenia; jeżeli sąd drugiej instancji przeprowadził postępowanie dowodowe lub odmiennie ocenił dowody przeprowadzone przed sadem pierwszej instancji, uzasadnienie powinno także zawierać ustalenie faktów, które sąd drugiej instancji uznał za udowodnione, dowody, na których się oparł i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej. Wyjaśnienie podstawy prawnej

wyroku z przytoczeniem przepisów prawa powinno objąć ocenę poszczególnych zarzutów apelacyjnych, a poza tym może ograniczyć się do stwierdzenia, że sąd drugiej instancji przyjął za własne oceny sądu pierwszej instancji.

Wbrew stanowisku skarżącego zaskarżone orzeczenie poddaje się kontroli kasacyjnej, a w konsekwencji zarzuty kasacyjne skierowane w stosunku do wymogów konstrukcyjnych uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie mogły odnieść zamierzonego skutku prawnego.

Sąd odwoławczy, w kontekście daty wszczęcia postępowania nakazowego (co nastąpiło przed 6 listopada 2019 r.), trafnie przyjął - mając na względzie art. 11 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. - że w niniejszej sprawie w odniesieniu do drugiej fazy postępowania nakazowego (tj. po wniesieniu przez pozwanego zarzutów od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym) mają zastosowanie przepisy o postępowaniu nakazowym w brzmieniu obowiązującym sprzed nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego z 4 lipca 2019 r., a tym samym miał zastosowanie art. 495 § 2 k.p.c., zgodnie z którym w toku postępowania nie można występować z nowymi roszczeniami zamiast lub obok dotychczasowych, przy czym w razie zmiany okoliczności powód był uprawniony do żądania zamiast pierwotnego przedmiotu sporu jego wartości lub innego przedmiotu, a w sprawach o świadczenie powtarzające się mógł nadto rozszerzyć żądanie pozwu o świadczenia za dalsze okresy (zob. też wyrok Sądu Najwyższego z 3 października 2000 r., I CKN 1120/98, OSNC 2001, nr 3, poz. 44). Odnotować należy, że aktualnie powyższa regulacja jest zawarta w art. 493 § 2 pkt 3 k.p.c.

2. W obrocie prawnym, w odniesieniu do kredytów powiązanych z walutą obcą, występują zasadniczo kredyty walutowe, kredyty denominowane w walucie obcej i kredyty indeksowane do waluty obcej. W przypadku modelowego kredytu walutowego kwota kredytu jest wyrażona w umowie w walucie obcej i w takiej walucie jest wypłacana kredytobiorcy, który dokonuje spłaty kredytu też w tej walucie. W odniesieniu do kredytu denominowanego w walucie obcej kwota kapitału jest wyrażona w takiej walucie obcej, ale zostaje wypłacona w walucie krajowej według klauzuli umownej opartej na kursie kupna waluty obcej, określonym przez bank-kredytodawcę, obowiązującym w dniu uruchomienia kredytu, zaś kredytobiorca jest

zobowiązany spłacać raty w walucie krajowej na podstawie klauzuli przeliczeniowej zgodnie z bieżącym kursem sprzedaży waluty obcej określonym przez bank-kredytodawcę. Natomiast przy kredycie indeksowanym do waluty obcej, kwota kredytu jest podana w walucie krajowej, ale zostaje przeliczona na walutę obcą według klauzuli umownej opartej również na kursie kupna tej waluty, określonym przez bank-kredytodawcę, obowiązującym w dniu uruchomienia kredytu, a kredytobiorca jest zobowiązany spłacać raty w walucie krajowej na podstawie klauzuli przeliczeniowej zgodnie z bieżącym kursem sprzedaży waluty obcej określonym przez bank-kredytodawcę.

Zdarzają się też umowy kredytowe hybrydowe (mieszane) zawierające elementy walutowo-denominacyjne albo denominacyjno-walutowe, w ramach których strony postanawiają, że udzielenie i wypłata kredytu następuje w walucie obcej, zaś spłata rat kapitałowo-odsetkowych w walucie krajowej po zastosowaniu klauzuli przeliczeniowej wyrażonych w walucie obcej na walutę krajową, względnie postanawiają, że kwota kredytu jest wyrażona w walucie obcej, ale wypłata kapitału kredytu następuje w walucie krajowej po przeliczeniu kwoty wyrażonej w walucie obcej na walutę krajową, zaś spłata rat kapitałowo - odsetkowych następuje w walucie obcej, tj. w tej, w której została wyrażona kwota kredytu.

Należy zauważyć, że różnica pomiędzy kredytami walutowymi a kredytami denominowanymi w walucie obcej i indeksowanymi do waluty obcej wynika także z art. 69 ust. 2 pkt 4 pr. bank. (wprowadzonego nowelą z 29 lipca 2011 r.), który stanowi, że umowa o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, powinna zawierać szczegółowe zasady określenia sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo - odsetkowych oraz zasady przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu (art. 69 ust. 2 pkt 4a pr. bank.).

3. Treść spornej umowy kredytowej nie pozwala na zakwalifikowanie jej jako umowy kredytu walutowego w przedstawionym wyżej rozumieniu, lecz strony zawarły umowę kredytu denominowanego w CHF. Wszak strony postanowiły, że kwota kredytu jest wyrażona w CHF, zaś wypłata kwoty kredytu nastąpi w PLN (i tak też się stało w stanie faktycznym sprawy) po przeliczeniu według kursu kupna

tej waluty zgodnie z tabelą kursów banku - kredytodawcy z dnia wypłaty tych środków, a z kolei spłata rat kredytowych miała następować w PLN, w równowartości kwot wyrażonych w CHF, po przeliczeniu ich według kursu sprzedaży tej waluty obowiązującym w tabeli banku-kredytodawcy w dniu spłaty. Nie zmienia denominacyjnego charakteru kredytu okoliczność, że po wejściu w życie ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. pozwany mógł regulować raty kredytowe bezpośrednio w CHF, gdyż było to jego uprawnienie, a nie obowiązek dokonywania spłaty w takiej formie (zob. art. 69 ust. 3 pr. bank., według którego w przypadku umowy kredytu denominowanego lub indeksowanego do waluty innej niż waluta polska, kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo-odsetkowych bezpośrednio w tej walucie). Co istotne, również zawarta przez strony umowa kredytowa, jak i stanowiący jej integralną część regulamin nie przewidują, że w razie wypowiedzenia umowy kredytowej kredytodawca będzie uprawniony do żądania zwrotu pozostałej do spłaty kwoty kredytu wraz z odsetkami w walucie denominacyjnej, czyli w CHF (k. 59, 245 i n.).

W takim stanie rzeczy ze względu na typ zawartej przez strony umowy kredytu powód mógł dochodzić zapłaty w walucie krajowej, tj. w takiej walucie, w jakiej zgodnie z umową i przewidzianą w niej klauzulą denominacyjną nastąpiła wypłata kwoty kapitału kredytu oraz w jakiej miały być spłacane raty kapitałowo-odsetkowe, przy zastosowaniu umownej klauzuli denominacyjnej. Uprawnienia powoda do żądania zapłaty w CHF nie przewidywała umowa kredytowa, jak również brak podstaw do konstruowania takiego uprawnienia na podstawie wskazanych w skardze kasacyjnej przepisów prawa materialnego.

Dlatego nie zasługiwały na uwzględnienie zarzuty naruszenia przepisów prawa materialnego, z których skarżący wywodził uprawnienie do dochodzenia spornej należności w CHF. Umowa kredytowa nie przewidywała wypłaty kwoty kredytu w walucie obcej i też nie została pozwanej w takiej walucie wypłacona. Wobec tego wyrażenie w umowie kwoty kredytu w walucie obcej, w kontekście dalszych postanowień umownych co do waluty wypłaty i spłaty kredytu, należy kwalifikować jako wprowadzenie do umowy klauzuli waloryzacyjnej, podobnie jak to ma miejsce w przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej.

Wprawdzie przy analizie prawnej charakteru spornej umowy kredytowej Sąd Apelacyjny pominął treść wskazanych w zarzutach apelacyjnych dokumentów w postaci wniosku pozwanego o udzieleniu kredytu i jego oświadczenia o poddaniu się egzekucji, a także oświadczenia o ustanowieniu hipoteki w walucie obcej, ale uchybienia te nie miały wpływu na prawidłowość zaskarżonego wyroku. Wskazanie w oświadczeniu o ustanowieniu hipoteki jako waluty wierzytelności CHF nie mogło zmienić kwalifikacji umowy kredytowej, zważywszy, iż w istocie rzeczy określenie kwoty zabezpieczenia w CHF było wynikiem zastosowania klauzuli waloryzacyjnej, a nie wynikiem udzielenia kredytu walutowego w CHF. Z kolei w oświadczeniu pozwanego o poddaniu się egzekucji jest wskazana kwota zobowiązania w CHF, ale w dalszej jego części jest zgoda pozwanego na jej przeliczenie na PLN stosownie do klauzuli denominacyjnej, czyli wprost nawiązuje do spornej umowy kredytu denominowanego do CHF. Ponadto wbrew stanowisku powoda treść wniosku pozwanego o udzielenie kredytu nie daje podstaw do przyjęcia, że wolą stron było zawarcie umowy kredytu walutowego w CHF. Wszak pozwany podał w tym wniosku, że środki z kredytu zamierza przeznaczyć na nabycie lokalu mieszkalnego za cenę określoną w PLN i wnioskowana kwota kredytu została podana w pierwszej kolejności w PLN, a dopiero obok niej wskazano kwotę w walucie CHF (k. 199 i 202).

4. Skoro zatem istnieje istotna różnica pomiędzy umową kredytu denominowanego w walucie obcej i umową kredytu walutowego, to nie ulega wątpliwości, że dochodzone w postępowaniu nakazowym roszczenie w walucie obcej nie jest tożsame z roszczeniem wyrażonym w walucie krajowej, nawet gdy jest wywodzone z tej samej umowy kredytowej. W przypadku umowy kredytu walutowego kredytodawca w razie skutecznego wypowiedzenia umowy powinien dochodzić zwrotu zaległości kredytowych w walucie obcej, natomiast w przypadku wypowiedzenia umowy kredytu denominowanego w walucie obcej kredytodawca powinien dochodzić zwrotu należności w walucie krajowej.

W związku jednak z obowiązującymi w postępowaniu nakazowym rygorami w zakresie możliwości występowania z nowymi roszczeniami (art. 495 § 2 k.p.c. w brzmieniu sprzed nowelizacji ustawą z 4 lipca 2019 r.) zgłoszone przez powoda, po wydaniu nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, żądanie ewentualne

zasądzenia należności w PLN nie mogło być przedmiotem rozpoznania w ramach drugiego etapu postępowania nakazowego.

5. Z uwagi na nieskuteczność zgłoszenia przez powoda żądania ewentualnego zasądzenia należności w PLN (k. 128), należało go - w związku z prawomocnością zaskarżonego skargą kasacyjną wyroku Sądu odwoławczego – potraktować jako inicjujące oddzielną sprawę i rozpoznać we właściwym trybie (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 8 stycznia 1965 r., II CR 488/64, OSNCP 1965, nr 11, poz. 193).

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c., a o kosztach postępowania kasacyjnego zgodnie z art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c., przy uwzględnieniu § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt. 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2023 poz.1935). Orzeczenie o odsetkach od zasądzonych kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym znajduje uzasadnienie w art. 98 § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 19 ust. 1 i art. 31 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 614) oraz przy uwzględnieniu § 2a rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności.

Władysław Pawlak Monika Koba Dariusz Zawistowski

[PG]

[r.g.]